

Rozhovor s astropsycholožkou Lenkou Adamovou

HOROSKOPEM K INDIVIDUACI

Pavel Horák

PhDr. Lenka Adamová (*1951) je hlavní představitelkou jungiánsky orientované psychologické astrologie u nás. Vede kurzy astropsychologie, které navazují na školu Rudolfa Starého. Ke své práci používá mimo jiné i hermeneutiku filmu. Je autorkou řady článků nejen z oblasti psychologické astrologie.

Lenka Adamová.

Jaká byla Vaše osobní cesta k astrologii?

Začátek devadesátých let jsem prožívala spolu s ostatními jako začátek nové osobní etapy. Navenek emancipovaná skoro intelektuálka, vnitřně traumatizovaná minulostí, rodinou, svou povahou a vztahy. A „ujíždějící“ na četbě a filmech. Jaká shoda, že jsem bydlela vedle Filmového klubu! Film byl pro mne druhým světem, bohatším a plnějším. Svému žití a duši jsem však nerozuměla.

V té době začátku 90. let jsem se při práci se studenty na ČVUT setkala s dočasným kolegou – Rudolfem Starým, svébytným jungiánem a esejistou. Byl mezi námi „mimonem“ tak, jako je on všude. Byla jsem ohromena oním „být věren sobě“ (Svéby-
tí). Okamžitě jsem začala číst, co napsal, což byly buď texty ze samizdatu nebo statě v revue Prostor. Strhlo mne jeho snoubení imaginace s výkladem, a to nejen ve filmových esejích. A tak jsem se setkala s analogickým myšlením, *s myšlením v obrazech*. Dostala jsem šanci učit se od něho. Po-

stupně jsem hlouběji porozuměla C. G. Jungovi i psychologické astrologii. Ruku v ruce s tím to vyžadovalo obtížnou práci vyrovnávat se se sebou, nalézat své přenosy a zpracovávat je, žít svůj vlastní život (navzdory době), prodělávat krize a těžit z nich.

Co je cílem a podstatou psychologické astrologie? Mohla byste ji stručně představit?

Spojení jungovské archetypové psychologie se západní astrologií, přičemž astrologii lze nahlížet jako „starší sestru psychologie“. Psychologická astrologie je pozoruhodné zrcadlo, které nelze hodnotit z pohledu fyziky. Mezi postavením planet ve zvěrokruhu (což je nefyzikální umělé zrcadlo), konstelacemi horoskopu, archetypovými sklony člověka a jeho životním příběhem je vztah vzájemně nekauzální koincidence, tedy synchronicity (C. G. Jung), rezonance, podobnosti, zrcadlení. *Hledáme další zrcadla*, pomocí nichž se člověk může zhlédnout – v tom, co se ho dotýká, co ho strhuje, jaká síť vztahů ho obklopuje, jaké má záliby, somatizace, sny atd. Tak, *aby zahlédl svůj život jako příběh*, s nezbytnými zákrutami a zápletkami, který však *má svůj směr a smysl*.

Jádrem psychologické astrologie nejsou události či jejich předpovídání, rozhodně ne věštění, nýbrž objasnění psychologických komplexů (což je neutrální označení, asi jako „komplex budov“). Každý komplex si vynucuje podíl na našem životě ať jako vloha, nebo deficit, přenos či jinak. Událos-

ti jsou manifestace těchto komplexů, a lze jim dát jinou podobu, *neboť svých komplexů se máme ujmout – a o to jde*.

Cílem je zvědomění nevědomovaných dispozic s přihlédnutím k životní situaci a aktuálním problémům. Zjištění toho, co je v přemíře, a co je v deficitu. Nahlédnutí, jaké vztahy jsou nejvíce zatíženy přenosem. Přiblížení tematiky Stínu. Hledání způsobů, jak nevědomý materiál vlastního života zpracovávat, tvořivěji žít. Pochopit a integrovat vlastní protiklady (díleč „postavy“) prostřednictvím vnitřní cesty, která však se musí prakticky realizovat prostřednictvím reálného (vnějšího) života. Cílem je tedy nasměrovat člověka k chápání smyslu a důstojnosti svého „kříže protikladů“, k „dovtělení se“.

V horoskopu lze totiž sledovat proces individuace (C. G. Jung) a jeho průběh. Astropsycholog se prostřednictvím svého výkladu stává průvodcem na cestě individuace. Ta je jedinečná pro každého člověka. Musí však – třeba s pomocí astropsychologa – rozvinout své vrozené dispozice (které naznačuje horoskop) a řešit uvědoměle a adekvátně své problémy a krize.

Je na pojetí Rudolfa Starého něco zvláštního oproti jiným směrům psychologické astrologie?

Některé proudy se od C. G. Junga v podstatném odchýlily. Dnes se kdekdo *dobově* přiklání k východním učením a praktikám. Být dobový znamená být davový. Ale individuace je proces navzdory době. Byl to sám Jung, kdo – *aniž by jakkoli přehlížel archetypové bohatství východních cest!* – před módností východních učení varoval, ba zdůrazňoval prohloubení západní cesty, a to včetně christianizace. Ta by se měla ve věku Vodnáře stát skutečně individuálním znovuoživením „vnitřního člověka“ (R. Starý, Podobnosti III). Každá doba, ba každý obor, ano i astropsychologie má svou „davovost“ (svě většinové paradigma), své exhibice. To, co zůstává stranou, může být však opravdovější a pravdivější, může být tou „úzkou cestou“ (slovy evangelia).

Astrologie je v české společnosti mezi lidmi velmi známá především díky horoskopům v novinách a podobně. Jak je to s astropsychologií v zahraničí?

Astrologie tzv. bulvární se vyskytuje všude v západním světě. Bylo tomu tak i v renesanci. To ještě neznamena, že je tím astrologické vědění diskvalifikováno. Je to asi jako vztah kůže a umění, které má hloub-

Rudolf Starý (*1939) je jednou z nejvýznamnějších osobností současné české jungiánské psychologické astrologie (astropsychologie). Stál u zrodu tohoto odvětví astropsychologie u nás. V roce 1995 pořádal první astropsychologické přednášky u nás a v letech 1996–2006 vedl jako první u nás dvouleté výcviky v jungovské psychologické astrologii. Je autorem mnoha esejů, článků a knih, z nichž některé publikoval už za minulého režimu v samizdatech. V letech 1990–1994 publikoval své příspěvky v revue *Prostor* (tehdy byl jejím šéfredaktorem). Z knih jmenujme: sérii *Podobnosti I* (2005), *Podobnosti II* (2009), *Podobnosti III* (2012), či knihy *Filmová hermeneutika* (1999) nebo *Sedm jungovských rozhovorů* (2004). Založil a provozuje nakladatelství *Sagittarius*, které vydává v edici *Astropsychologie* původní českou, ale i překladovou astropsychologickou literaturu. Další ediční řadou je *Jungiana*, zaměřující se na jungovskou psychologii a s ní související témata.

Rudolf Starý.

Pavel Horák

ku. Psychologická astrologie se studuje jak v kursech a na institutech v Anglii, v Německu, ve Švýcarsku, tak v USA i jinde. Profiluje se prostřednictvím knih (Chiron-Verlag, Astrodata aj.), článků v časopisech (*Astrologie heute*, *Meridian*, *The Mountain Astrologer*). U nás představuje výběr z astropsychologické literatury nakladatelství *Sagittarius*. Jde samozřejmě o malonákladové počiny (na rozdíl od např. německy či anglicky orientovaných zemí), ale jsou to průlomové práce, z nichž těží ostatní astropsychologové u nás.

Pořádáte dvouletý astropsychologický výcvik. Co si z něj má člověk odnést?

Kurs samozřejmě poskytuje systematické obecné poznatky z psychologické astrologie. Také „trénujeme“, jak přistupovat k horoskopu, a od samého začátku zařazujeme konkrétní kasuistiky, horoskopy jako „hádky“, aktuality atd. Ovšem zároveň jde o změnu přístupu k realitě. Proto zařazují – a to je moje specifikum - ukázky z filmů (popř. dokumentů) pro prožitkové pochopení, pro navození příslušné rezonance. Kurs není totiž orientován na „hlavu“ či ne zas jen na „empirii“, nýbrž na prožitky a imaginaci. Spolu se změnou náhledu na sebe sama a na svůj život by měl tedy kurs přinést i určitý vnitřní posun, a to nikoli jen informační. Také musím nabídnout svou zkušenost, svou míru integrace a individuace, svou empatii i vhléd, abych druhé povzbudila k otevřenosti vůči sobě a životu. „Co očekáváte... musíte umět poskytnout... přinejmenším třikrát lépe...“ (Jung) Tedy lépe než výcvik by se hodila slova *zážitková výuka*. Pokus o integrální přístup.

S jakými tématy za vámi lidé nejčastěji chodí na konzultace?

U žen jsou to samozřejmě nejčastěji *vztahy*. Při současné krizi manželství a zbloudilém emancipaci jsou to velmi často otázky o rozchodu, vedlejších vztazích apod. Také někdy ženy přicházejí s otázkami problémů u členů rodiny. Zde vždy začínám výkladem tážající se osoby, neboť jádro potíží, které shledává na druhých, bývá většinou v ní samé. Někdy jde jen o změnu postoje.

Se vztahovými problémy přicházejí již často i muži. Ač bývají úspěšní, schopní, kultivovaní, jejich role v partnerských vztazích je v současnosti značně znejistěna. U žen i mužů se často setkávám s *otázkami po smyslu životní cesty, jak v ní dál, jak se dívat zpětně na životní zápletky*.

Dá se říci, že taková konzultace je pro klienta něco jako terapie?

Ano. I když neprovozujeme cílenou terapii, přesto tak psychologická astrologie může působit. Lze zažít *uvolnění* – psychické komplexy lze zviditelnit v podobě astrologických symbolů a konstelací. Lze zažít hluboké *pochopení* toho, co prožíváme, na základě odhalení příčiny. Lze zažít novou *odpovědnost* vůči vlastnímu životu. Můžeme hledat různé tvůrčí formy pro zpracování např. stavů úzkosti (ať už ze saturnských, plutonických či jiných důvodů). Lze zažít odstup, ba *humorný odstup* od uvíznutí ve smotaném klubíčku, jímž na počátku svých hledání jsme prakticky každý, a ještě dlouho poté. A odstup od svých „dílčích osobností“ je podmínkou pro vytvoření prostoru k jejich kultivaci a integraci. Lze zažít *katarzi*, když člověk zahlédne, jak ze svých vnitřních zdrojů souvisí se svými životními událostmi, sebevíc traumatickými, a že mají smysl a význam. Lze zažít onen úchvatný okamžik *svobodného nadechnutí*, kdy nahlédneme, že jsme „re-

žisérem, divákem i hercem dramatu svého života“ (R. Starý) – jen tvůrci svého života nejsme; tím je Bůh (a rád bychom mu v závěru sdělili: bylo to dobré).

Psychologická astrologie má tedy spojitost s náboženstvím či spiritualitou.

Určitě má. Obrací naši pozornost k něčemu *co je mimo nás, v nás a za námi*. Ostatně to dělá už samotná archetypová psychologie. Archetypy – zhuštěné tvarující principy – jsou psychoidní síly, též materializující síly, objevují se samozřejmě v reáliích, přírodě, duševních projevech, kosmu, tvorbě, všude. Archetypů není mnoho, a jsou v zásadě duchovní povahy. (Jako je dvanáct znamení, je dvanáct kmenů izraelských, dvanáct učedníků.) Vyvěrají z jednoho zdroje – jsou projevem tvořivosti Stvořitele. Jungovská psychologická astrologie nutně přivádí ke kříži protikladů, k integraci, k zápasu o duši. Čím je „jungovštější“, tím je poctivěji christologická.

A právě jungovská psychologická astrologie, škola pana Starého, se zásadně podílela na mých otázkách po Bohu. Až Bůh přišel ke mně. V onom náporu navštívení (byla jsem po delší přípravě pokřtěna před několika lety) jsem samozřejmě propadla hlubokým pochybám, nakolik je mi dovoleno „provozovat astrologii“. Vím, že v očích některých kněží bych neobstála. A jsem tak dotazována mnohými lidmi. Ale rozmluva řečí „symbolů astrologie“ může být také považována za jeden z darů Duha svatého. *Právě řečí jungovské psychologické astrologie lze promlouvat v dnešní době o vnitřním člověku evangelijním způsobem sui generis*.

Dnes v každém horoskopu vidím více či méně jasně cestu k Bohu. Nejen v některých znameních (např. znamení Ryb, Střelce), astrologických konstelacích a domech. Ne, je to ve veškerém našem počínání, jen o tom nevíme. Neboť každá náruživost, závislost, fatální sklon, nutkavost, láska i trauma z ní, jsou hladem po něčem numinózním.

A krom toho bez pohledu na Něho se nám těžko může leccos snášet. „Každý kvadrát v horoskopu je kříž, každá opozice je břevno“ (R. Starý). Když – a třeba právě prostřednictvím řečí jungovské astropsychologie – tohle pochopíme, může být náš život svobodnější, vroucnější a radostnější.

⇒ Dokončení rozhovoru je na následující straně dole.

⇒ *Dokončení rozhovoru z předchozích stran.*

Takto to působí, že astropsychologie je spojená s křesťanstvím. Dnes někdo hledá v radixu i karmické vlivy či minulé životy. Jak se to shoduje s vaším pojetím?

Nemůžeme tzv. „objektivně“ dokazovat, že je to „tak či onak“. Není úkolem pro astropsychologa popírat víru v karmu a minulé životy, neboť proč tomu člověk věří, do určité míry rovněž naznačuje radix. I víru v karmu je nutné brát jako realitu duše toho či onoho člověka, a případně s ní dál pracovat. Nicméně téma karmy a minulých životů dáváme do „závorky“ – můžeme toto téma brát jako smysluplnou metaforu (a někdy užitečnou obrannou strategii) duše pro její „dílčí“ či dokonce „odštěpené“ psychické okruhy (postavy). Jsme navíc spojeni s kolektivním nevědomím, z něhož naše individuální duše je schopna

čerpat neuvěřitelné obrazy, které jsou pro ni autentické a aktuální.

Jak se ke křesťanství staví jiné sekce v jungovské astropsychologii? Chápu ji jako integrální součást astropsychologie, nebo je integrace křesťanství do astropsychologie vaše vlastní cesta?

Z minulosti je známé klasické dílo Williama Lillyho (Křesťanská astrologie), ovšem s tradičním (nepříliš psychologickým) přístupem. Na půdě teologie jsem zaznamenala podnětné zmínky otce Laurence Cassidy. Avšak v současné astropsychologii se s křesťanským výkladem nesetkáme.

Astropsychologie a křesťanství totiž nejsou na sobě „závislé“, a nejsou ani výsledkem integrace. Je to otázka světónázorového přístupu. Což se v astrologii dotýká i pojetí symbolů a jejich výkladu. Proto se jednotlivé školy, a dokonce astrologové od sebe odlišují, neboť i u nich se zrcadlí jedinečnost lidské duše. A proto je možný

(a podle mne potřebný) výklad v rámci křesťanského světónázoru. Dovolím si opět citovat R. Starého: „Vše závisí na tom, co dosadím do středu horoskopu – ten je symbolem Jednoho, resp. archetypu celistvosti (Jungova Svěbyť). Sem křesťan umísťuje vyznávaný „obraz Boží“, a to ve smyslu apoštola Pavla: ne již moje Já, ale Kristus je dominantou mé duše. Jinak v ní vládou dominantní komplexy, které Já znevolňují.“

Kristovská cesta předpokládá „pozvolný přesun životního těžiště do středu horoskopu“. Jak Starý upozorňuje, latinsky se lék řekne „re-medium“, což znamená „opětný návrat do středu“ duše. Cesta k takto orientované jungovské astropsychologii je otázkou mé zkušenosti a mého světónázoru. ■

Bc. Pavel Horák (*1988) je studentem druhého ročníku magisterského programu religionistiky na Univerzitě Pardubice. Zabývá se novopohanstvím, vztahem náboženství a vědy, hermetismem a problematikou New Age a esoteriky.